

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XX. Dum trahimus, trahimur

urn:nbn:de:bsz:31-101049

OVID. AMOR. **S**I nunquam Danaen habuisset abenea turris
ELEG. 19. Non esset Danaë de Iove facta parens.

DAN. **S**æpe ego cum possem facilem exorare puellam,

HEYNS. **S** difficilis mentem capit habere meam.

Tu quoque vel differ, vel ne concede, quod opto:
Si mea jam nolis esse petentis eris.

Stil flaen

MIjn lief en trect my niet, noch word ick wech getogē;
Ick treck al wat ick mach, en sy blijft onbewoghen;
Sy staet ghelijck een rots, hoewel ick dapper woel,
Ick ben gheweldich heet, en sy te bijster coel:
Siet hoe my Rosemont haer jonste felder vveygert,
Hoe my dit grillich hert in meerder lusten steyghert;
O vvat een yvonder kracht heeft oock het stille staen!
Sy die haer niet en roert doet my te snelder gaen.

Dum trahimus, trahimur.

H*Æc domina est, medio qua surgit aquore, rupes
Quemque vides, parva navita puppis, ego:
Dum traho te, mea vita, trahor, tu tracta quiescis,
Non trahis, ipse sequor: te traho, Phylli, manes.
Nil agis, ast ego totus agor: nihil ipsa moveris,
Tota sed interea tu mihi corda moves.
Me miserum! ad dominam veniens tractusque trahensque
Hoc magis, heu! cupio quo magis illa negat.*

Ton non mouvoir, mouvoir me fait.

IE tasche t'esmouvoir, mais voycy, que j'admire,
Tu ne te bouges pas, il est tiré qui tire.
Le rocq de ton esprit; madame, ta rigueur
Sans s'esmouvoir en rien me fait branfler le cœur.

P 3

De tres-

DE rots die voor u staet is 'trichtsnoer van het leven,
 Is als een vaste peyl, by God ons voor-geschreven;
 Matroos, die met gevvel, en na sijn eygen vvensch,
 De klippe trecken derf, dat is de domme mensch:
 Ons noot-dvvangh staet gheset, vvie kanse doch bevveghen?
 Wat spertelt eenich mensch? vvat heester yemant teghen?
 Wel voeght u die vvcl eer in desen u vergreep,
 Die gaen vvilt, vvort geleyt, die niet en vvil, ghesleep.

Adtrahens, abstrahor.

S*It fatalis apex, scopulus quem conspicias, hospes,
 Esto tibi, parvae navita puppis, homo:
 Aspicias, ut vastam convellat homuncio caudem,
 Inque levem satagat ducere saxa ratem;
 Illa suo stant fixa loco, nec tracta sequuntur,
 Qui trahit, interea se videt ipse trahi.
 Fata reluctantes rapiunt, ducuntque sequentes;
 Cedere qui non vult sponte, coactus abit.*

*A malheur & encombrer,
 Patience est le vray boucher.*

Pourquoy ta foible main tirer ce rocq s'avance,
 Qui toy & tout le tien, sans se mouvoir, ellance?
 Or, ton fatal destin aprens, homme, en ce rocq,
 Lequel, tirer si veus, toy mesme auras le chocq.

ADTRA,

LA priere laquelle Epicetete nous com-
mande toujours avoir a la bouche (de
laquelle fait mention le sieur du Vair au
manuel d'Epicet.) me semble plus haute
que d'un philosophe.

Mon Dieu conduise moy, par la voye
ordonnée,

Je suivray volontiers, de pœur qu'un
fort lien (homme de bien

Ne m'entraîne meschant, ou en
Je pourrois arriver, suivât la destinée.

*Quid luctemur homulli? calcitriones &
refraktarii equi hoc consequuntur, ut ver-
bera etiam aliquot excipiant, nec excu-
tiant tamen jugum, ait ille: hominum
enim in rebus gerendis sentias non mi-
nus fatum, quam calculos fluviorum li-
mus obruit (Pausan. in menip.) nec enim
consilio prudenti, nec remedio sagaci di-
vina providentia fatalis dispositio sub-
verti potest, clamat vel ipse Apulejus.
Optimum igitur est pati (incolat Seneca)
quod emendare non possis, & Deum (quo
auctore omnia eveniunt) sine murmure
comitari. Malus ille miles qui imperato-
rem suum gemens sequitur; nihil autem
ita plagas coercet, ut patientia.*

HEt ghebedt dat Epicetatus ons beveelt al-
tijdt inden mont te hebben, verhaelt by de
de heer president du Vair, dunckt my vry al
wat hoogher te gaen als de leere vande Hey-
densche wijs-gierighe:

Leyt my door dijn bestemde baen

Mijn God, so sal ick willich gaen

Daer ick ghelyck een eerlyck man,

Naer u beschicking komen can:

Of anders werd' ick, als een wicht,

Gheslept na mijn bescheyden plicht.

Wat worstelen wy dwerghen hier teghen? een
aerfelende ende achter-uytszende paert doet
met sijn sterckheydt gheen ander voordeel, als
dattet sijn lijf vol slagen krijcht, en moet niet
te min het gareel draghen, en den ploegh voort
trecken. Den raedt ende beslyt der menschen
werdt vande beschickinghe Godes immers soo
lichtelijck beloopende ende gheheelijck bedeckt,
als de keyen aen den oever liggende, door het
opgheworpen slijck ofte zandt vande overloopende
reviere, seydt Pausan. Gods eeuwighe
voorsienicheyt en can noch door wyfen raedt,
noch kloeck verstandt van 'smenschen vernuft
eenichsins verhindert werden, seydt selfs den
godeloosen Apulejus. 'Als dan best ghedulde-
lijck te verdragen 'tghene men noch beletten,
noch versetten kan: 'Als beit Godt, door wiens
macht alles beleyt wert, sonder tegen-knorren
ofte morrea in te volgen. Ten is gheen recht-
schapen lantsknecht, die met onwillicheyt en-
de al suctende sijn veldt-oversten navolght.
Daer en is niet dat plagen en slagen meer
versacht, als lijdtfaemheyde.

SEN. **F**atis agimur, cedite fatis:

OED. **N**on sollicita possunt curae

Mutare rati foedera fusi,

Quidquid patimur mortale genus

Quidquid facimus, venit ex alto.

SENECA.

Necessitatis non aliud effugium est,
quam velle, quod ipsa cogit.

QVOD

Nosnè infinitum, aeternum, ac ineffabile numen (ex quo, per quod, & in quo omnia, a quo sunt omnes cause causarum) definiamus aut describamus? nosne homulli futiles, ac nihili, qui necdum culicis aut pulicis corpusculum, satis perspeximus? absit, absit. Deus religione tantum intelligendus, pietate profitendus est, sensu verò persequendus non est; sed adorandus, ait Hilar. Interea tamen, ore venerabundo ac humili, de Deo fas est proloqui ea quae ipse de sese, in libris mysticis, memoria prodidit. Nec brevius quidquam aut mirabilius ex immenso isto oceano facile depromat aliquis, hoc elogio, Deum immobilem esse, omnia tamen movere; Deum securum esse, omnia tamen curare; Deum inconcussum esse, omnia tamen quaterere Plura quid addam? quidquid in Deo est, Deus est, inquit Hilar. Melius ergò Deum ex operibus cognosces, & ut solem non directò, ait Hermes, sed in aquis intuemur, sic Deum in operibus. Eo si quis se modo ad Deum attollat, ilicò humiliabitur; nec enim fieri potest ut quis Deum cogitare, & eodem tempore elato animo esse possit.

PSALM. 103. BVCH.

Ille flammantis super alta caeli
Culmina immotum solium locavit,
Et suo nutu facillè universum
Temperat orbem.

Vid. August. Meditat. Cap. 29.

Hoe souden wy dat on-eyndich, eeuwich, onuytspreekelijck wesen Godes, uyt het welcke, door het welcke, en in het welcke alle dinghen zijn, van 'twelcke de beginfelen aller beginfelen af-dalen, hoe segh ick, souden wy den aert en eyghenschap van 'tselve recht beschrijven? Wy arme aertwormen, die nauwelijck noch de eyghenschap van een nietighe mugghe ofte vloot recht onderocht hebben? Godt is door nedericheydt te verstaen, door Godtsdiensticheydt te belijden, niet met onse sinnen op te volghen, maer aen te bidden, seydt den oudtvader Hilarius. Ondertusschen nochtans isset niet onghoorloft, met eerbiedighen en nederighen monde van Gode te uyten, het ghene hy selfs van hem door sijnen geest heeft laten ghetuyghen. Waer van dit kortelijck, doch grondelijck kan gheseydt werden. Dat hy alle dinghen beroert, selfs onberoerlijck: dat hy alle dinghen besorght, selfs buyten sorghe: dat hy alle dinghen beven doet, selfs gheenfin beweecht zijnde: om kort te spreken, al wat in Gode is, dat is Godt, ende goddelijck, seyter een oudtvader. Het goddelijck wesen dan, is best te kennen uyt sijn wercken, ende ghelijck wy de sonne niet reghel-recht, maer in het water aensien en kunnen, alsoo mede Godt niet als in sijne wercken, seydt Hermes. Yemand dan, in voeghen als voren, sich tot Gode verheffende, sal buyten twijfel ten hoochsten vernederen, want wie en soude sich selven niet verachten, ende onder sich nederlyghen, als hy op Godt maer en denckt?

HERM. POCMAND. CAP. II.

Omne motum non in moto movetur,
sed in quiescente, & id quod movet,
quiescit.

PSALM.

PSALM. 18. 3. ACT. 17. 27.

God den onbeweeghden rotsteen, beweeght het al.

Vle fou van Godes aert na vveerde connē spreken
 Nadien vvy inder nacht en in het duyfter steken?
 Wat mensche cander sien een vvesen sonder ent
 Die noch gheen cleyne mier in eenich deel en kent?
 Maer desen onverlet, O God, oneyndich vvesen,
 Laet van u slechts een vvoort hier opter aerden lesen;
 Siet vvat een vvonder dingh ! hy, die den hemel drijft,
 Die ist, die onghemoeyt, en onverandert blijft.

Quod movet, quiescit.

P*lvvis & umbra sumus, describere numen Olympi
 Non opis est nostra; pulvis & umbra sumus.
 Pace tuâ liceat tamen, O Deus optime, de te
 Paucula vel blasô promere verba sono.
 Tu Rupes qui cuncta trahis, qui cuncta gubernas,
 Est tamen interea, te penes alta quies.
 Nulla subit te cura, Pater, tamen omnia curas,
 Astra solumque moves, nec tibi motus inest.*

LAQV. 1. 17.

*Toute bonne donation & tout don parfait est d'enbaut, descendant
 du pere des lumieres, par devers lequel il n'y a point de variation
 ny d'ombrage de changement.*

VOicy ! tout l'univers de ceste grande roche
 Attiré sans tirer : quand Dieu sur nous decoche
 Tantost ses dons, tantost sa foudre & son couroux :
 Le tout mouvant est coy, le punissant est doux.

Q

REPE.